

Adellijk genieten in een tropische kas

De Tropische Kas in Beetsterzwaag is weer open voor publiek. Vanaf deze maand kunnen plantenliefhebbers komen kijken naar de tropische planten, in wat eens een adellijke tuin was.

Tekst **Anniek Boswijk**
Foto's **Jan de Vries**

Midden in de nacht ging zijn mobiel. Hemelvaart vorig jaar. Andries Pebesma zat in Zuid-Limburg. Was er iets ergs aan de hand? Integendeel. De Koningin van de Nacht stond in bloei. En dat doet deze plant maar één nacht per seizoen.

"Zo'n vijftien mensen zijn gaan kijken", vertelt Pebesma, vrijwilliger bij de Tropische Kas in Beetsterzwaag. Zelf was hij te ver weg, maar anders was hij er zeker zijn bed voor uit gekomen. De klimmende, kruipende cactus zien bloeien is een bijzondere ervaring. "En de bloem verspreidt zo'n heerlijke geur."

Deze ervaring bleef voorbehouden aan de vrijwilligers van de kas. Voor bezoekers zijn er genoeg andere exclusieve planten en bloemen te be-



Andrys Pebesma bij een orchidee met luchtwortels.

kijken. Zoals de twee enorme, zeventig jaar oude sinaasappelbomen, destijds aangeboden door de pachters van Oud-Beets. "De aanbiedingsbrief is nog in ons bezit."

Beetsterzwaagsters en andere belangstellenden konden vroeger niet zomaar de kas en haar

schatten bekijken. Het hele parkje waarin de kas ligt, was privé-terrein. Het behoorde toe aan de adellijke familie Lycklama à Nijeholt.

"Het was hun overtuin, aan de overkant van hun woning aan de Hoofdstraat. Achter het huis hadden ze al een behoorlijke tuin, en hier dus nog





een groot stuk grond. Ze verbouwden er groente en fruit en 'mevrouw' had er haar bloemenkas. Van de bloemen werden, als er bijvoorbeeld belangrijke visite kwam, de tafelstukken gemaakt."

Hij spreekt over eind negentiende, begin twintigste eeuw. "Er was ook nog een druivenkas. Dat was meer een mannen-aangelegenheid. Ook die kas is er nog." Het is de oudste kas op het terrein, gebouwd in 1869. Een lessenaarmodel, volgens Pebesma de enige van dat type dat nog in Friesland bestaat. De druivenranken staan binnen, het wortelgestel ligt buiten de kas.

Het heeft wel aardig wat voeten in de aarde gehad om de kassen te bewaren. In de jaren zeventig van de twintigste eeuw stierf de laatste nazaat van de familie. "De jonkheer was getrouwd met een Duitse vrouw en de erfgenamen van het landgoed woonden in Duitsland. Zij wilden hier niet naartoe verhuizen en deden alles over aan de gemeente. Die heeft van de overtuin een park gemaakt. Maar wat moest de gemeente met de kassen? Omdat die kwetsbaar waren voor vernieling, is er een hek omheen gezet. De gemeente heeft er wel altijd iemand voor laten zorgen, maar er was niemand die er écht iets mee had."

Zonde, vond een groep plantenliefhebbers uit de omgeving. Pebesma was zelf één van hen. "Dit moet toch eigenlijk opengesteld worden voor publiek, zelden wij tegen elkaar." En dat lukte, al gingen er heel wat jaren en heel wat gesteggel overheen. De gemeente schonk een bijdrage voor het opknappen van het terrein, op voorwaarde dat de vrijwilligers, als vereniging Vrienden van de Tropische Kas, eigenaar werden. Inmiddels is er twee jaar voluit gedraaid, zijn er rond 330 leden en zo'n veertig vrijwilligers. Zij doen het onderhoud, zorgen voor de planten en geven rondleidingen. Beide jaren zijn er ongeveer tweedu-

Meer informatie:

De tropische kas is van 14.00-17.00 uur geopend op de volgende dagen: • in mei op zondag; • in juni, juli en augustus donderdag t/m zondag; • in september op zaterdag en zondag; • in oktober op zondag. Verder is het kassencomplex tijdens speciale evenementen te bezichtigen en wordt het elke derde zaterdag van de maand geopend van 9.00 - 13.00 uur. Vrijwilligers verrichten in die periode karweitjes in en rond de kassen.

Voor de kas hoeft geen entree te worden betaald, maar de vereniging stelt een bijdrage zeer op prijs. Groepen die een rondleiding willen, kunnen een afspraak maken. Daarvoor wordt een minimale bijdrage van €1 per persoon gevraagd, met een minimum van €10.

www.tropischekas.nl

Het nieuwe seizoen is nu net begonnen. Al komen er in de winter ook wel eens groepen, bijvoorbeeld om in februari de orchideeën te bewonderen. Maar pas sinds kort is alles weer echt mooi aangekleed. "In maart, april is er buiten nog niets te zien. Pas eind april mogen dan de kuitplanten weer naar buiten."

Af en toe wordt er wel eens een stekje verkocht. "We hebben een bescheiden plantenverkoop, afhankelijk van de voorraad." Maar de kas is vooral ook bedoeld om bijzondere planten te laten zien. Voorbeelden zijn de olifantspoot, een hele collectie succulenten, bananenplanten, kumquat en vleesetende planten. Maar het is ook aangenaam om gewoon een wandeling te maken door de tuinen en te genieten van de omgeving. Dat doet Pebesma zelf ook nog altijd. "Het is hier prachtig. Je kunt hier een hele tijd zitten op een bankje, onder een